

STURE LARSSON

Ejdervägen 12
247 63 Veberöd
046/808 38
0704 45 17 37
larsson.sture@telia.com

SAMHÄLLSFARLIG MILJÖPOLITIK BASERAS PÅ REPRESSIV LAGSTIFTNING I DAGENS SVERIGE.

Sammanfattning

Det basala målet med all ventilation är ovedersägligen bra luft att andas och en bestående, ofarlig byggnad. Sedan energikriserna på 70-talet är detta mål blockerat av ett illa fungerande mål att hantera energi. Resultatet blev dålig luft och ett klagande folk. Politikerna svarade med en repressiv lagstiftning, lagen om ovillkorlig ventilationskontroll (OVK) som konserverar felaktigheter. Miljöbalkens grundprincip, **försiktighetsprincipen**, är satt ur spel. De flesta humana svenska ventilationssystem har inbyggda systemfel, som maximerar risker. Riskerna skyddas av lag och kan trots en arme av s.k. OVK-inspektörer ej förhindras eller åtgärdas.

Resultatet har blivit att rumsluft idag är ytterst tveksam p.g.a. recirkulation av föroreningar. Inte ens sjukvård är förskonad. De flesta av våra barn startar sin dag i lokaler med nyss startade ventilationssystem. De och deras lärare börjar dagen i ett töcken av dålig luft. Tillvaron och prestationerna blir därefter.

Det svenska byggnadsbeståndet är irreversibelt skadat, därför att de flesta anläggningar har ett systemtekniskt fel som sätter husen på övertryck. Detta i kombination med att flertalet hus är felkonstruerade med stigande diffusionsmotstånd ut genom vägg gör att husen möglar, blir mögelhus. Repressiv lagstiftning äventyrar landets viktigaste tillgångar och äventyrar bankernas kapital som till större delen består av panter i hus.

Kommunerna är idag i många fall de viktigaste arbetsgivarna och entreprenörerna på orten. En omöjlig jävssituation. Det råder idag något som närmast liknar rättsröta, eftersom invånarna möter tillsynsmyndigheter, som samtidigt är ekonomiskt och skadeståndsmässigt ansvariga för de miljöfrågor som aktualiseras. I september släpps en statlig rapport om eländiga skolmiljöer, ett elände som kommunerna som tillsynsmyndigheter skulle ha förhindrat.

Ventilationsmålet och basal lagstiftning är satt ur spel

Målet med ventilation, d.v.s. aktiv kontroll av miljön i en byggnad för inneboendes och byggnadens hälsa, torde för flertalet svenskar i humana och animala sammanhang vara, att i det rum där individen tillfälligt eller längre tid vistas skall skapas en biologiskt säker miljö. Det torde för flertalet individer innebära att man önskar minimera i andningsluften resp. för hudkontakt förekommande biologiskt negativt verkande mikrober, gaser och kemiska partiklar på något sätt införda i eller alstrade i miljön via normala eller tillfälligt aktiva processer som rökning, bad, smittospridning, tvätt, matlagning, industriell tillverkning etcetera.

Dagens samhälle kännetecknas av 60 000 till 70 000 industriellt framställda kemiska substanser plus ett otal naturligt förekommande som finns runt omkring oss såväl i arbets- som i boendemiljö och då inte minst som luftburna, inandningsbara partiklar. Vi vet inte vilka fysiologiska, neurologiska och cancerogena egenskaper flertalet av dessa ämnen har.

Situationen är idag om möjligt ännu mera kritisk. Mer eller mindre hela folket och i synnerhet barn för att inte tala om mödrar med foster i känsliga utvecklingsfaser, d.v.s. i fysiologiskt och neurologiskt instabila faser av liv sitter mycket lång tid framför datorer och blir därmed statistiskt kraftigt uppladdade (6000 – 7000 VDC) absorptionsytor för luftburna föroreningar.

Det finns uppenbarligen inte politiska partier intresserade av inomhusmiljön, trots att svenskarna till 90 % vistas inomhus. Nu är man i västvärlden, och inte minst i Sverige, tvärt om mentalt blockerade av att räkna på hur några hundradels procent av koldioxid i atmosfären eventuellt skulle kunna radikalt påverka jordens klimat.

Som individer bör i sammanhanget räknas såväl levande individer av humant eller animalt ursprung som för föroreningar känsliga råvaror för livsmedel och andra industriella produkter av här icke definierad karaktär.

Över rättsområdet som sådant vakar svensk lag samlad i **Miljöbalken**. Den bärande principen i denna för såväl human som animal miljö är att inom ett område aktiva är **skyldiga att minimera** kända eller teoretiska risker för skador eller annan negativ påverkan. **Försiktighetsprincipen**, som den kallas, är miljöbalkens bärande princip. Brott mot denna princip medför straffansvar och/eller skadeståndsansvar.

I klartext betyder detta att det är förbjudet under sanktions- och skadeståndsansvar att medvetet bygga in risker för skador på av installationerna beroende individer i de system som kontrollerar miljön för varken människor eller djur.

Inom den humana byggnadsmiljön är försiktighetsprincipen satt ur spel.

Ventilation installeras visserligen på papperet med en teoretisk intention i enlighet med de flesta svenskers uppfattning om ventilationsmålet, men så fort som den s.k. avluften, d.v.s. den förorenade luft som förväntas lämna rummet, går ut ur rummet tar en relativt medborgaren repressiv praktik, lagtext och tillämpning över och sätter Miljöbalken ur spel.

På politisk nivå har man sedan 1970-talets energikriser bestämt att energiinnehållet i luften skall återvinnas, d.v.s. återföras till rummet. **Resultatet har blivit att det är viktigare att hantera energi än att fullfölja ventilationsmålet, d.v.s. att skapa bra luft i rummet.** Tyvärr har politikerna inte förstått resultatet av sina egna instruktioner och de har inte övervakat att för området verksamma tillsynsmyndigheter hanterat frågan på sätt som är i överensstämmelse med medborgarnas intresse.

I Sverige fungerar sedan länge inte den processen, eftersom flertalet verkschefer varit politiskt tillsatta, d.v.s. utåt vänster sparkade partivänner, som okritiskt anammat den politiska visionen, istället för att som tanken i varje fall för Svensson varit att ge visionen en i praktiken användbar utformning, d.v.s. omforma den politiska visionen till något vettigt fungerande i medborgarnas tjänst. Politisk lojalitet har förkastat ämneskompetens. Institutionaliserat ministerstyre utanför konstitutionens ram skulle man kanske kunna kalla företeelsen med ett vackert språk. Utfallet sätter istället den visionäre politikern på pottan med ansvar för galna resultat.

Energiåtervinningen har i brist på fungerande tillsynsmyndigheter i huvudsak baserats på s.k. luft-luft-återvinning, d.v.s. på system som med sina inbyggda systemfel innebär att till rummet och anslutna rum återförs såväl energi som av luften burna föroreningar och fukt. Energivinsten äts dess utom ofta upp av driftskostnader, ofta så stora att man stoppar anläggningen efter arbetstid och maximerar därmed medvetet föroreningsriskerna.

Resultatet lät inte vänta på sig! Beroende på verksamma konsulter inom regioner i Sverige blev tokigheterna något varierande. I t.ex. mälardalen härskade konsulter som rakt av installerade s.k. **återluftsteknik, d.v.s. man blåste och blåser fortfarande helt sonika tillbaka använd luft med sin last av energi och smuts till byggnadens samtliga anslutna rum.** I andra delar av landet installerades framför allt system med endera s.k. **korsströmsvärmväxlare** eller med s.k. **roterande värmväxlare**. Ju större byggnad desto säkrare är det att roterande värmväxlare installeras. Inte ens sjukvårdsinrättningar är skyddade för riskmaximering via ventilation. Sverige har inte en chans att klara en allvarlig pandemi på grund av cirkulation av smittor via ventilation inom sjukvården. Vi har redan stora bekymmer med antibiotikaresistens och s.k. sjukhussjuka. Idag går minst var tionde patient hem med en sjukhusrelaterad infektion. Tuberkulos, nu av tuffare kvalitet, är på nytt aktuell och svårhanterade tarminfektioner är ett aktuellt hot på sjukhusen.

Plåtskrynklares utan biologisk eller annan hygienisk kunskap (biologi ingår sedan länge inte i maskintekniska utbildningar) fann plötsligt på 70-talet en enorm marknad för plåtrör, plåtskåp, elektronik etcetera för s.k. luftbehandling.

Naturligtvis blev det gny och tandagnisslan från alla dem som vistades i lokalerna och som drabbades av ett brett spektrum av miljörelaterade hälsoyttringar förorsakade av maximalt försmutsad rumsluft.

Så kunde det ju naturligtvis inte få fortgå! Politiker har alltid rätt och folket borde hålla tyst. Det s.k. statsbärande partiet, reflektera över ordet, d.v.s. socialdemokraterna, grävde i sina led och fann en tillräckligt renommerad, pensionerad LO-ordförande som antagligen inte skulle veta tillräckligt om området för att ställa konstifika frågor och som dess utom förväntades vara partilöj och inte avslöja "skit".

LO-ordföranden i fråga presterade snart en utredning som resulterade i en ny lag, lagen om ovillkorlig ventilationskontroll, OVK vanligen kallad. Lagen i fråga, stiftad 1991, är troligen ett av de absolut märkligaste aktstycken som drivits genom i Sveriges riksdag, eftersom den är utformad för att dölja problem och förhindra åtgärdande av problem. Flertalet knapptryckare måste ha sovit eller inte begripit. Följden blev fortsatt elände, men nu under ett återkommande upprepat lagskydd, d.v.s. förnyat OVK-intyg med vissa års mellanrum.

Att det kunde gå så illa är nästan obegripligt i ett land som Sverige, som i varje fall på papperet och i talarstolarna hyllar demokratiska principer och vars politiker samtliga påstår sig vara mer eller mindre gröna i bemärkelsen miljömedvetna och arbetande för folket. Förklaringen måste kanske sökas i en tidsanda präglad av socialistiska samhällsingenjörsideer. På den tiden tvångsanslöts den facklige medlemmen till det s.k. statsbärande partiet, som ju för död och pina inte kunde ha fel. Tidsandan speglar kanske också det faktum att och det "statsbärande partiet" länge oförbehållsamt hyllade Pol Pot, Castro, Mao, Ortega, Mugabe och andra framträdande exponenter för repressiva statsskick. Alla minnesgoda minns nog lovorden från en sentida uppbyren socialdemokrat om "politisk stabilitet" på sent 90-tal. Politisk stabilitet handlar oftast om repressiv lagstiftning.

Grundprincipen i OVK-lagen är att en tillkallad inspektör, av något av staten certifierat organ vederbörligen certifierad, skall konstatera om anläggningen i fråga i tekniskt avseende överensstämmer med det ursprungliga bygglovet. I huvudet på inspektörerna är alltså frågan: "Snurrar fläktarna åt rätt håll och blåser de med de flöden som anges i de av det ursprungliga bygglovet certifierade ritningarna, d.v.s. det ursprungliga bygglovet?" **Om så är fallet så skall inspektören rekommendera ett godkännande och kommunen skall stadfästa och för brukaren av byggnaden göra detta veterligt. Inspektören förväntas inte ifrågasätta om funktionen som sådan är bra för byggnaden resp. för berörda individer gagnelig till liv och hälsa. Den resulterande ventilationen saknar intresse.**

Det är alltså inte möjligt att för inspektören underkänna anläggningen även om inspektören intellektuellt inser att den i hygienisk, d.v.s. i biologisk, mening är oanvändbar. Märkligt nog anser man tydligen att detta är en godtagbar regel, även om man därmed bryter mot Miljöbalkens grundprincip.

Lagen följdes alltså upp med en armé av s.k. certifierade OVK-inspektörer. Dessa hämtades i flertalet fall från i branschen verksamma företag för konstruktion, tillverkning, projektering, installation och service av ventilationsanläggningar. Kanske inspekteras anläggningen av en för anläggningen via tidigare eller löpande uppdrag ansvarig person. Institutionaliserat jäv i alla tänkbara former. Jäv så det skriker om det.

Det statsbärande partiet lyckades i sin uppenbara avsikt att täppa till truten på alla klagande! Inte kan en stackars miljöskadad patient utan juridisk, teknisk eller normal, verbal förmåga föra sin talan mot en massiv uppslutning av repressiva tillsynsmyndigheter med lagen på sin sida. Det sitter minsann ett anslag från kommunen i entrén hävdande att du bor i eller arbetar i en efter alla konstens regler och lag godkänd lägenhet eller arbetslokal. Varför gnäller du? Här har du absolut inget att hämta!

Resultatet är långsiktigt förödande för samhället.

Svensken tiger alltså och lider och sällar sig till den onormalt långa kön av sjukskrivna och förtidspensionerade med hela raden av möjliga och omöjliga hälsomässiga diagnoser. Utanförskap kallas det med en modern term, men fenomenet belastar en hel rad av statliga och kommunala konton. Med OVK som verktyg flyttar kommunerna lätt tidigare självförsörjande individer med allergiska eller andra diffusa problem in i sina konton för sociala och hälsomässiga problem. Samtidigt bygger man ihärdigt ett allt högre berg av framtida kostnader för oundviklig sanering av det svenska fatighetsbeståndet som långsiktigt skadas p.g.a. av ventilationsfel. De offentliga byggnaderna, vårt gemensamma kapital, är troligen värst åtgångna. Det går inte en dag utan att man i någon tidning kan läsa om sanering eller saneringsbehov p.g.a. mögel.

OVK tillkom före Miljöbalken, men Miljöbalkens tillkomst kan inte spåras i dagens verkligheten. Svensk human ventilationsteknik bryter på flertalet punkter mot miljöbalkens försiktighetsprincip.

Nedan beskrives de mest centrala brotten.

I politiskt korrekt ventilerade anläggningar av s.k. FTX-typ samlas frånluften konsekvent in till en värmeväxlare och/eller blandningskammare. I flertalet modulbyggda aggregat för lite större byggnader finns sannolikt alltid s.k. blandningskammare för återkommande driftsfall med ren återluftsteknik.

Oftast är det i blandningsspjällen stora läckage och tekniken som sådan leder **automatiskt till maximering av de hygieniska riskerna**, eftersom tilluftsfläkten måste monteras sugande mot värmeväxlare och blandningskammare för att uppnå den tekniska effekten. Detta är om något ett fullt medvetet brott mot Miljöbalkens försiktighetsprincip.

I återluftssystem eller i anläggning med värmeväxlare med tidvis aktiv blandningskammare återförs i princip energi tillsammans med den huvudsakliga mängden smuts ur frånluften i mängder bestämda av den för tillfället procentuellt aktivt återförda frånluften. Ett mera medvetet brott mot miljöbalkens basala försiktighetsprincip torde vara svårt att uppbringa.

I anläggningar med roterande värmeväxlare återförs systemtekniskt via s.k. läckage enligt gällande uppfattning i branschen 10 – 25 % av det volymmetriska gasflödet och upp till 100 % av alla vattenlösliga eller i vatten och på metallytor adhererbara föroreningar. Se SP Rapport 1993:3. Roterande värmeväxlare kan alltså vara väsentligt värre än t.o.m. återluft. Följdriktigt är den alltså förbjuden i delar av Europa, dock icke i Sverige där den anses vara toppen trots att dess egenskaper också inbjuder till terror baserad på luftburna agens som bakterier och gas.

I Sverige finns en hel rad av företag och laboratorier som är specialiserade på att undersöka diverse gaser och andra egenskaper av luften i byggnader. Deras problem är att deras resultat är som regel tämligen ointressanta ögonblicksbilder, eftersom resultatet från tid till annan är helt beroende av vad som för tillfället eller inom närtid pågått i lägenheten eller anslutna lägenheter. Ventilationssystemens inbyggda recirkulationsegenskaper förmedlar nämligen som regel en bild av vilken mat som nyss lagats i ansluten lägenhet, vilka kryddor som använts, brändes maten, vad har tvättats, vilka tvättmedel har använts, vilka parfymmer eller andra sprayer har använts etcetera, låg det skitig, illaluktande tvätt i badrummet, satt någon på toa med eller utan diarré etcetera?

Undersökningarna bygger som regel på sekundära indikatorämnen, enskilda molekyler som antyder att det kanske pågår någonting någonstans, t.ex. mögelproduktion men kanske någonting annat, medan primärfaktorn inte undersöks och de blir därför i flertalet fall ointressanta och svårtydda, särskilt som t.ex. fungerande allergentester för luft normalt saknas. Det lär finnas ett test för allergen råtturin avsett för laboratoriemiljö.

Vän av ordning pekar nu naturligtvis på att det finns filter. Tyvärr, dessa är inte kompetenta nog och de användes ofta fel. De har inte täthet nog för de fysiologiskt verksamma partikelstorlekarna, toxiner, gaser, sporer, de allergena molekylerna från en bakteries yta etc. och de används alltid för länge, d.v.s. åravis, vilket gör att föroreningarna arbetar sig igenom.

Så fort en anläggning står stilla en tid, några timmar eller dygn, så upphör fuktighetskontrollen i kanalerna. Fuktigheten blir normalt 80 % eller högre, vilket gör att i filtret samlade bakterier, svampsporer och hyfer aktiveras och växer igenom filtermaterialet. Därmed saknar filtret skyddsfunktion.

Tänk bara på disktrasan hemma i köket eller det något våta klädesplagget i tvättkorgen. Det handlar inte om år utan om timmar innan de är påtagliga bakteriehärdar. Samma gäller filtren i Din tilluft.

Värst av allt! Staten och alla ansvariga myndigheter vet!

Kunskapen om t.ex. den roterande värmeväxlarens olämplighet är väl dokumenterad, inte minst av statens eget företag, Statens provnings- och forskningsinstitut, se SP Rapport 1993:3.

Användning av roterande värmeväxlare är därför juridiskt sett ett av tillsynsmyndigheterna mot av dem själva känd kunskap och uppdrag rekommenderat och godtaget flagrant brott mot Miljöbalkens basala princip.

I anläggningar med korsströmsvärmeväxlare är grundprincipen enligt branschen ett volymmetriskt luftflödesläckage på 1 – 5 %, om nu alla luckor och tätningar fungerar, vilket de normalt inte gör efter en tid. Det talas sällan om föroreningsläckage, troligen därför att detta också är relaterat till ett kondensvattenflöde som

är svårkontrollerat och i många fall helt okontrollerat, i synnerhet i anläggningar med seriekopplade värmeväxlare.

Korsströmsvärmeväxlare har dess utom den obehagliga egenskapen att de vintertid ofta sätter husen på övertryck p.g.a. att frånluftssidans luftkanaler fryser igen helt eller delvis.

I normalfallet är FTX-anläggningar helt oförenliga med Miljöbalkens grundprincip, eftersom man alltså i de flesta fall **medvetet maximerar riskerna för föroreningsåtervinning.**

Frånluftsfläkten installeras ofta tryckande mot värmeväxlaren. Värst av allt är dock att tilluftsfläkten installeras sugande mot värmeväxlaren. Alla läckage i systemet resulterar i att tilluftsfläkten suger till sig förorenad frånluft och luftburna föroreningar. Jag har inte på svensk marknad funnit ett enda s.k. kompaktaggregat (nyckelfärdigt) som är rätt konstruerat d.v.s. med en mot värmeväxlaren tryckande tilluftsfläkt som förhindrar läckage och smutsöverföring. På plats modulbyggda, större system är också normalt försedda med sugande tilluftsfläkt, eftersom en centrifugalfläkts konfiguration inbjuder till denna installationsprincip.

Hur kommunernas tillsynsmyndigheter kan undgå att se detta uppenbara lagbrott i samband med byggnadslovsansökningar och inspektioner är fullständigt obegripligt och måste vara ett flagrant brott mot gällande lagar och uppdrag.

Märkligt nog så prövar inte skadelidande husägare, boende eller anställda tillsynsmyndigheters, tillverkares, installatörers, OVK-inspektörers etcetera legalt baserade skadeståndsansvar trots att brotten som sådana mot Miljöbalkens försiktighetsprincip är uppenbara och fullständigt dokumenterbara med en snabb blick på ritningar och leverantörers skrytbroschyrer.

I de flesta fall är FT- och FTX-anläggningar installerade **utan differenstryckskontroll** av fastigheten. Efter att tilluftsfläkt och frånluftsfläkt normalt installerats med ett svagt resulterande undertryck går detta av systemtekniska skäl över tid mot övertryck, eftersom frånluftssidan p.g.a. den förorenade luften förlorar tryckkapacitet snabbare än tilluftssidan, som normalt arbetar med renare luft.

Huset börjar alltså efter hand att pumpa varm, fuktig luft ut i klimatskalet, d.v.s. ut genom väggar, golv och tak. **Husets skal möglar och huset blir obehagligt ett sjukt hus, i de flesta fall omöjligt att sanera på godtagbart sätt. Mögelhus är och förblir rivningsobjekt.**

Att detta fortgår är obegripligt, eftersom alla de företag som idag åtar sig löpande service- och tillsynsansvar för ventilationsanläggningar utan att friskriva sig från skador av t.ex. övertryck p.g.a. avsaknad av differenstryckskontroll i princip med varje nytt kontrakt åtar sig fullt skadeståndsansvar för under avtalstiden upptäckta skador på byggnadsskalet.

Att inte förvaltningspersonal eller för den delen villaägare med mögelskador utnyttjar möjligheten för utkrävande av skadestånd är lika obegripligt. Fastighetsbolagen saknar uppenbarligen kompetenta förvaltare och styrelser, vilket i sin tur bäddar för att branschen sjunker allt djupare i fukt- och mögelträsket. Idag är flertalet nya byggnader behäftade med allvarliga byggfel och de är i flertalet fall konstruerade med stigande diffusionsmotstånd ut genom vägg och därmed förväntade mögelobjekt. I kombination med olämplig ventilation och brist på tryckkontroll kan processen vara kort.

Eftersom problemet inte förutses och säkras i bygghandlingarna, trots att kunskapen om riskerna med övertryck måste vara basal byggnadsingenjörskunskap, installerar alltså inblandade aktörer fullt medvetet ett för byggnadens och dess brukare skadligt system. Ett ytterst flagrant brott mot miljöbalkens grundprincip men också ett uppenbart brottsbalksbrott.

Ett lika flagrant brott mot Miljöbalkens grundprincip är att ventilationsanläggningar oftast är klockstyrda. Det betyder att man mer eller mindre öppet rekommenderar att systemen stängs av, när folk går för dagen och startas strax innan personalen återvänder. I stillastående kanalsystem upphör därmed fuktkontrollen och i normalt förorenade kanaler och filter uppstår snabbt okontrollerade biologiska processer både i frånlufts- och tilluftskanaler.

När personalen återvänder nästa morgon och särskilt efter ett veckoslut eller en långhelg går man in i ett töcken av partikulära föroreningar ur nystartade ventilationssystem. Inte undra på att sjukfrånvaron är hög i Sverige,

eftersom allergiker och astmatiker inte har i de byggnaderna att göra på måndag förmiddag. Ytterst små föroreningsmängder kan trigga en allergisk reaktion.

Driftsprincipen är särskilt fatal, eftersom den sätter allt vad filterteknik heter ur spel. Under stilleståndstid med okontrollerad luftfuktighet och flödesriktning växer bakterier och diverse svamp (mögel) fritt genom filtermaterialet. Aspergillus och andra för huset typiska mögelsvampar i rumsluften på en skola är alltså klart förväntad bara av denna väl definierbara anledning.

Biologisk krigföring mot personal, elever etcetera är den närmaste, korrekta benämningen av det flagranta miljöbrott som klockstyrd, s.k. intermittent drift innebär. En skola har t.ex. oftast fungerande miljökontrollsystem, d.v.s. fungerande ventilation, under bara 35-40 % av veckotiden.

Föräldrar till skolbarn som utvecklar allergier eller andra miljörelaterade sjukdomar, när de börjar skola eller daghem kan bara genom att kontrollera om ventilationen är klockstyrd hänvisa till ett flagrant brott mot Miljöbalken och kräva skadestånd av någon i delegationskedjan för barndaghem eller skolan ansvariga. De kan dess utom idag mot kända vetenskapliga studier pröva frågan om huruvida deras barns prestationer försämrats p.g.a. dålig luft.

OVK-tillämpningen har otillständiga konsekvenser.

I dagens läge är bankernas pantbrev kraftigt övervärderade, eftersom flertalet hus i Sverige med FT- eller FTX-system sannolikt redan är kraftigt mögelskadade. Panterna som sådana reduceras till noll eller mycket låga värden den dag då besiktningsmän i samband med försäljningsvärderingar börjar göra professionella, hederliga jobb. Den besiktningsman är inte född, som kan garantera kvaliteten på en villa som arbetat med politiskt korrekt ventilation men utan påvisbar differensstryckskontroll av huset. Har han inte analyserat frågan och prövat husets konstruktion med avseende på t.ex. diffusionsegenskaperna, så har han inte gjort ett godtagbart jobb.

Bankernas överskattade pantvärden är en opåräknad men mycket allvarlig konsekvens av skadlig repressiv lagstiftning. Frågan är naturligtvis särskilt intressant, nu när finanskriserna tornar upp sig.

Naturligtvis lider också husägarna ekonomiska förluster, men till detta kommer att längre vistelse i mögelhus oftast leder till hälsoproblem, som i sin tur ofta leder till s.k. utanförskap. Mögeltoxiner är konstruerade för att skydda mikroberna mot andra organismer och är därför extremt biologiskt aktiva, ofta fosterskadande och neurologiskt skadande.

Det går t.ex. inte att använda human ventilationsteknik i djurstallar. Riskegenskaperna slår igenom omedelbart, eftersom det totala föroreningsstrycket är högre än i humana sammanhang. Det är varken etiskt acceptabelt, enligt djurskyddslagen acceptabelt eller ekonomiskt möjligt med system som producerar fosterdöd, missbildningar och andra sjukdomar och personalproblem p.g.a. mögelrelaterade problem via stalluften.

Varje dag skriver en armé av OVK-inspektörer ut mot Miljöbalkens grundprincip oacceptabla intyg om godkännande av anläggningar som i flertalet fall uppvisar samtliga ovan uppräknade fel plus ett antal andra för medborgaren, husanvändaren, ofta lika hälsohotande felaktigheter.

Eftersom Miljöbalkens regelverk måste anses stå högre än lagen om OVK, torde varje sådant intyg i en rättsstat kunna uppfattas som ett fristående rättsobjekt, som kan utgöra grund för en skadeståndstalan från en skadelidandes sida mot den certifierade undertecknaren av intyget i fråga.

Intyget från OVK-inspektören tas om hand av personal på kommunernas tillsynsmyndighet, byggnadsnämnden eller vad den nu råkar kallas. Där användes intyget som en legitimation för personalen att lämna huvudet hemma på huvudkudden. Alltså omformulerar kommunen snällt intyget till ett på i princip falska grunder baserat myndighetsintyg. Den skadelidande kan inte uppfatta intyget på annat sätt än att fastigheten är garanterat säker att vistas i. Av intyget framgår normalt aldrig att funktionskontrollen egentligen inte handlar om en **kontroll av den resulterande ventilationen i enlighet med t.ex. miljöbalkens grundprincip**. Att ett par fläktar blåser med ett visst flöde säger ingenting om resultatet i rumsmiljön.

Den enda på verifierbara fakta gjorda funktionsanalys som i flertalet fall gjorts är flödesmätningar i anslutning till "luftbehandlingsaggregatet". Likväl innehåller en OVK-rapport ca 30 påstådda observationer, vilka i många

fall kräver t.ex. de boendes medverkan. För flerfamiljshus är detta uppenbarligen normalt endast fylleriövningar hemma på kontoret utan besök i enskilda lägenheter. Att OVK-inspektörerna i flerfamiljshus pliktskyldigast prickar av en lång lista av kontrollpunkter gör sannolikt i de flesta fall protokollet till ett **skadeståndsgrundande falsarium**, eftersom det i flerfamiljshus med gemensamt luftbehandlingsaggregat skulle vara ett orimligt sisyfosarbete att på ett professionellt sätt i varje lägenhet verifiera ett 30-tal kontrollpunkter enligt pricklistan i ett normalt OVK-protokoll.

Det är obegripligt att OVK-inspektörer, som alltså är personligen certifierade och därmed personligen ansvariga, prickar listan som om det vore en analys av den resulterande ventilationen och skriver under falsariet i eget namn.

Kommunen som tillsynsmyndighet bortser alltså rakt av **från frånvaron av funktionsanalyser av resulterande ventilation**, relaterad till Miljöbalkens krav. Kommunen för på ett allvarligt sätt medborgarna och husägarna bakom ljuset, eftersom man inte beaktar den av systemtekniska skäl sannolika förekomsten av t.ex. recirkulation av luftburna föroreningar, felaktig trycksättning av husen, riskerna med intermittant drift, etcetera.

Det är vidare uppenbart att systemet blir katastrofalt både för medborgarna och för kommunen som fastighetsägare, eftersom miljökontor och byggnadsnämnd inte tycks kunna arbeta utan jäv relativt kommunen som entreprenör, d.v.s. mot kommunala fastigheter och andra kommunala bolag. Mer eller mindre alla skolor i landet verkar t.ex. vara högaktuella renoveringsobjekt p.g.a. mögel utan att miljökontoren som tillsynsmyndigheter ingripit i tid med straffsanktioner etc..

Den aktuella, repressiva lagstiftningen leder i sin tur till att nödvändig korrektiv utveckling blockeras. **Påpekas inte felen i tid, så tenderar felen att bli permanenta och etablerad sanning.** Ventilation enligt svenska principer i human miljö är praktexemplet. Vad värre är, hela byggverksamheten verkar ha blivit ett intellektuellt misärområde i Sverige. Idag har man arbetat i minst 30 år enligt felaktiga premisser, d.v.s. med riskmaximering. Det är därför nästan omöjligt att få folk att erkänna hur tokigt man verkat under ett helt yrkesliv.

Lagstiftningen skyddar galenskapen och galenskaperna.

Eller som VD för ett av de större VVS-företagen i Sverige konstaterade, ställd inför fakta: ”Visst, jag inser att det är åt h-e. Men så gör alla och då måste vi köra samma sak för att kunna sälja.”

Dalhemsområdet i Helsingborg är ett praktexempel på alla den repressiva lagstiftningens följder.

Dalhemsområdet i Helsingborg ägs via ett kommunalt bostadsbolag av kommunen. Många av dess invånare och därmed indirekt delägare i Dalhemsområdet lever i en miljö vars olämplighet är lätt att dokumentera genom alla de anmälningar som under åren skett till miljökontoret och länsstyrelse. I anmälningarna kan områdets utveckling och myndigheternas oförmåga att agera följas och detaljstuderas. Dokumenterar gör man enligt konstens alla regler, men Där finns t.ex. flera fall av likartade besvär beskrivna av olika familjer som bott i samma lägenheter, men under olika perioder. Inte ens detta har triggat tillsynsmyndigheterna till relevanta åtgärder.

Att kommunen i princip tappat kontrollen av sitt företag framgår tydligt av att man 1998 – 1999 gjorde en stor renovering och sanering mot bakgrund av klagomål från hyresgäster. Som sakkunnig och kontrollansvarig för åtgärderna inhyrdes en trädgårdsarkitekt som i varje fall till en av de klagande förklarade att han saknade relevant utbildning, d.v.s. byggnadsutbildning för uppdraget. Kontrollrapporten har stämplats in av stadsbyggnadskontoret.

Ärendena har hanterats i miljökontoret, i stadsbyggnadskontor, i länsstyrelsen, i miljödomstol etcetera. men för de klagande har i princip inget positivt hänt. Av handlingarna framgår att ett av de grava och väl identifierade problemen är att husen är byggda med betongelement lagda på ett flexibelt underlag över en felkonstruerad kryppgrund. Riskerna för gasläckage från kryppgrund upp i lägenheterna är alltså direkt förutsebara i takt med att golvelementen rör på sig. I kryppgrunderna finns mineralullsisolering, så placerad att den obevekligen blir fuktbelastad och därmed mögelskadad. Att så har skett, har verifierats i seriösa undersökningar.

Alla inblandade myndigheter har enligt handlingarna sedan mitten av nittioalet varit medvetna om detta och återkommande rekommenderat att isoleringen borttages och att kryppgrunden saneras. Utan resultat, sannolikt p.g.a. av jäv, eftersom tillsynsmyndigheten de facto samtidigt är ansvarig entreprenör, som tydligen älskar att

misshandla sina kunder. Krypgrunden har inte sanerats! Tvärt om! Helsingborgshem har utan att drabbas av förväntade sanktioner vägrat att sanera krypgrunden! Istället har man försökt ventilera denna.

Ett veritabelt intellektuellt sammanbrott har etablerats av Helsingborgs kommun under tillsyn av länsstyrelsen i Region Skåne. Man har installerat fläktar i krypgrunderna, fläktar som drar ut förväntat mögeltoxibemängd, illaluktande luft ur krypgrunderna, blåser ut denna förorenade luft nere vid mark intill och längs med husfasaderna för att den sedan med konvektionsströmmar och coandaeffekt skall söka sig uppåt längs väggarna och in hos de hyresgäster som råkar ha öppnat sina fönster, upp på vindarna via takfötterna eller in i luftintagen till ventilationen uppe vid tak.

Systemet är särskilt anmärkningsvärt som mögelaktiviteten i krypgrunden är störst sommartid när utomhustemperatur och luftfuktighet är så hög att luft kondenserar inom krypgrunden (allmänt känd kunskap) samtidigt som hyresgästerna då ofta lever med öppna fönster.

Enligt någon av handlingarna har man nu blockerat tilluftsventilerna för uteluft till krypgrunden för att därmed säkra ett undertryck relativt överliggande lägenheter. Nu suger man i så fall medvetet ner varm, fuktig och förorenad lägenhetsluft i en kall krypgrund för att därstädes kondensera ut vatten och föroreningar i ett redan känt problemutrymme!

Av handlingarna för ventilationen finner man att husen är utrustade med ventilationsaggregat gemensamma för fyra – sex lägenheter. Frånluftsdonen till dessa är samtliga lokaliserade som avsugspunkter för lägenheternas hygieniska riskpunkter, d.v.s. toaletter, bad, torkskåp, tvättmaskiner och över köksspis, alla klassiska luftförorenande källor.

Likväl är luftbehandlingsaggregaten byggda med mot värmeväxlarna sugande tilluftsfläktar, alltså konstruerade för maximal risk för återföring av smutsig luft att fördelas på fyra – sex lägenheter.

Tilluftsdonen består av två ”luftkanoner”, d.v.s. öppningar utan ställbara don för luftriktning och flöde, placerade nere vid golv i vardagsrum och sovrum.

Det finns uppenbarligen inte heller något dokumenterat system för att förhindra övertryck i lägenheterna trots att klimatskalet uppenbarligen är extremt fukt känsligt p.g.a. av tveksamt fungerade diffusionstransport. Se bygghandlingarna och undersökningsrapporter.

Av OVK-intygen finner man att den på papperet välrenommerade Ångpanneföreningen via sitt dotterbolag ÅF Infrastruktur AB garanterat att anläggningarna är godkända utan att det finns ens antydning till **analyser av den resulterande ventilationstekniken**. Det saknas t.ex. analys av den vansinniga krypgrundsventilationen: Det finns ingen notering om att ventilationsaggregaten är riskmaximerade med mot värmeväxlaren sugande tilluftsfläkt, frånvaron av differensstryckskontroll etcetera.

Ångpanneföreningens intyg verkar vara upprättade på uppdrag av eller i nära samarbete med företaget Ventek AB, som enligt uppgift har ansvaret för tillsyn och underhåll av ventilationen i Helsingborgshem, den kommunala ägaren av Dalhemsområdet. Intyget har av kommunens stadsbyggnadskontor översatts till en myndighetsgaranti om godkänd funktionskontroll, nu senast 2005-11-07. Om Ventek AB och Ångpanneföreningen i samarbete utarbetat OVK-intyget har därför t.ex. kommunen förlorat möjligheten till kvalitetsanalys av Ventek AB:s fullföljande av sitt service- och underhållsuppdrag.

Av protokollet framgår att Ångpanneföreningen mätt flöden i anslutning till ventilationsaggregaten. Det föreligger t.ex. stora skillnader i flöden mellan tilluft och frånluft. Det finns ingen analys av varför, trots att det borde vara nära till hands att tro att skillnaderna beror på standardfelet att många familjer blockerat sina luftintag, vilket är mycket sannolikt med tanke på deras något märkliga utformning och placering nere vid golv utan vedertagna riktningdon och diffusorer. Besiktningsmännen har uppenbarligen inte besökt lägenheterna för kontroll, trots att igensatta luftintag i någon eller några lägenheter innebär förstärkta undertryck i blockerade lägenheter och förstärkta övertryck i andra lägenheter, d.v.s. i lägenheter vars byggnadsskal därmed möglar.

Frånvaron redan av dessa analyser antyder att besiktningsmännen inte besökt anslutna lägenheter och intervjuat boende, vilket man kan tro av pricklistan. Därmed är intyget oanvändbart för kommunen som ändå omvandlat detta till myndighetsintyg som av hyresgäster måste tolkas som en garanterat godtagbar resulterande ventilation.

För mig är det uppenbart att Helsingborgspolitikerna har lämnat sina medborgare i sticket och uppenbarligen tappat kontrollen över sitt företag, som uppenbarligen gör allt för att på sikt få området klassat som ett rivningsobjekt genom att med kraftfulla medel totalimpregnera byggnaderna med t.ex. mögelsporer från krypgrunden.

Tillsynsmyndigheterna har uppenbarligen somnat och förefaller sitta i en jävssax och var politikerna finns är en gåta.

Rättsapparaten ända upp till miljööverdomstol sover uppenbarligen likaså en sagosömn, fri från drömmar om miljöbalkens lyckobringande intentioner.

Media sover som vanligt i kraft av att man som oftast saknar egen kunskap för analys och utvärdering av det man ser eller erbjuds att ta del av. En önskan om att bli förd bakom ljuset förefaller